

**MINISTERUL
DEZVOLTĂRII REGIONALE ȘI
CONSTRUCȚIILOR**

R A P O R T
***PRIVIND IMPLEMENTAREA STRATEGIEI NAȚIONALE
DE DEZVOLTARE REGIONAL***

IANUARIE - DECEMBRIE 2010

Ianuarie 2011

CUPRINS

Abrevieri	3
Introducere	4
Sumar executiv	6
OBIECTIVUL 1: Finalizarea procesului de constituire a cadrului instituțional pentru dezvoltarea regional	8
1.1. Direcția generală dezvoltare regională a devenit completamente operațională.....	8
1.2. Agențiile de dezvoltare regională Nord, Centru și Sud sunt create și operaționale	10
1.3. Instruirea angajaților Agențiilor de dezvoltare regională și ai Direcției generale dezvoltare regională.....	11
1.4. Fortificarea capacităților consiliilor regionale pentru dezvoltare	12
1.5. Procedura de revizuire a cadrului legal-normativ din domeniul dezvoltării regionale și creat grupul de lucru specializat	12
OBIECTIVUL 2: Elaborarea și implementarea politicii regionale prin planificarea și coordonarea măsurilor de dezvoltare regional	14
2.1. Elaborarea și aprobarea strategiilor de dezvoltare regională Nord, Centru și Sud	14
2.2. Asistență agențiilor de dezvoltare regională în identificarea proiectelor de dezvoltare regională.....	14
OBIECTIVUL 3: Elaborarea și implementarea mecanismelor de finanțare a dezvoltării regionale	20
3.1. Manualul operațional pentru FNDR	20
3.2. Manualul operațional al ADR	20
3.3. Consolidarea capacităților de finanțare a dezvoltării regionale.....	21
OBIECTIVUL 4: Monitorizarea și evaluarea măsurilor de susținere ale dezvoltării regionale ...	23
4.1. Elaborarea metodologiei pentru monitorizare și evaluare a măsurilor de susținere a dezvoltării regionale.	23
4.2. Colectarea și procesarea datelor referitoare la dezvoltarea regională.	24
OBIECTIVUL 5: Elaborarea strategiei de comunicare și sprijinirea parteneriatelor public-private pentru implementarea politicii regionale	25
5.1. Elaborarea și implementarea Ghidului de comunicare și promovare a regiunii	25
5.2. Elaborarea paginilor web ale ADR-urilor și actualizarea lor	26
5.3. Crearea parteneriatelor eficiente.....	26
OBIECTIVUL 6: Cooperarea cu partenerii de dezvoltare	29
6.1. Vizita în Republica Moldova a Comisarului european pentru politica regională.....	30
6.2. Cooperare cu Proiectul DFID/SIDA "Moldova: Cooperare în dezvoltarea regională"	31
6.3. Cooperarea cu Biroul de Cooperare Tehnică al Germaniei (GTZ).....	31
6.4. Cooperarea cu proiectul UE "Gestionarea Deșeurilor – I EVP Est".....	33
6.5. Cooperarea cu Agenția de Cooperare Internațională a Turciei.....	33
6.6. Proiectul Twinning.....	34
6.7. Organizarea Forumului Regional de Investiții 2010.....	34
Concluzii	36
Anexe	38
Anexa 1. Lista proiectelor de dezvoltare regionala inițiate spre implementare în anul 2010 (mii lei)	38
Anexa 2. Lista indicatorilor de progres în dezvoltarea regională în ianuarie - decembrie 2010	40

Abrevieri

ADR	– Agenția de dezvoltare regional
APL	– Administrația Public Local
APP	– Agenția Propriet ții Publice
BNS	– Biroul Național de Statistic
CNCDR	– Consiliul Național de Coordonare a Dezvolt rii Regionale
CRD	– Consiliul regional pentru dezvoltare
DFID	– Departamentul pentru Dezvoltare Internațional al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord
DGDR	– Direcția General Dezvoltare Regional
DR	– Dezvoltarea Regional
DUP	– Documentul unic de program
FNDR	– Fondul național pentru dezvoltare regional
GRM	– Guvernul Republicii Moldova
GTZ	– Biroul de Cooperare Tehnic al Germaniei
MCRD	– Ministerul Construcțiilor și Dezvolt rii Regionale
MDRD	– Proiectul DFID/SIDA ”Moldova: Cooperare în dezvoltarea regional ”
ODIMM	– Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii
ONG	– Organizație non-guvernamental
POR	– Planul operațional regional
RD	– Regiunea de dezvoltare
SDR	– Strategia de dezvoltare regional
SIDA	– Agenția Suedez pentru Dezvoltare Internațional
SNDR	– Strategia național de dezvoltare regional

Introducere

Prezentul raport se referă la activitățile realizate de MCDR și instituțiile de dezvoltare regională subordonate, pentru perioada ianuarie-decembrie 2010. Activitățile au fost desfășurate conform Planului de implementare a politicii de dezvoltare regională pentru anul 2010, care vine întru implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională.

Strategia a fost elaborată în conformitate cu prevederile Legii nr.438 din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova și Strategiei naționale de dezvoltare pe anii 2008-2011, aprobată prin Legea nr. 295 din 21.12.2007 și aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.158 din 04.03.2010. Proiectul Strategiei a fost elaborat în corespundere cu normele de tehnic legislativ, fiind coordonat cu ministerele și alte autorități administrative centrale cointeresate, consultat cu Consiliile regionale pentru dezvoltare Nord, Centru și Sud supus expertizei juridice și anticorupție. Iar la etapa finală, proiectul Strategiei a fost avizat și de Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale.

Reieșind din prevederile legale, Strategia națională de dezvoltare regională este principalul document de planificare a dezvoltării regionale, care reflectă politica națională și introduce mecanismele naționale în acest domeniu. Scopul Strategiei este de a crea și menține un cadru de gestiune, implementare, monitorizare și evaluare a dezvoltării regionale, fără a detalia conținutul strategiilor regionale de dezvoltare sau modalitatea în care regiunile își vor concepe dezvoltarea.

În continuare, este de menționat că Legea cu privire la dezvoltarea regională a Republicii Moldova stabilește obiectivele principale ale susținerii dezvoltării regionale:

1. Obținerea unei dezvoltări social-economice echilibrate și durabile pe întreg teritoriul Republicii Moldova
2. Reducerea dezechilibrelor nivelurilor de dezvoltare social-economică dintre regiuni și din interiorul lor
3. Consolidarea oportunităților financiare, instituționale și umane pentru dezvoltarea social-economică a regiunilor
4. Susținerea activității autorităților administrației publice locale și a colectivităților locale orientate spre dezvoltarea social-economică a localităților și coordonarea interacțiunii lor cu strategiile și programele naționale, de sector și regionale de dezvoltare.

În acest context, dezechilibrele existente în cadrul regiunilor de dezvoltare pot fi identificate clar aplicând Indicele de deprivare multiplă al ariilor mici (IDAM), care reprezintă o sursă de furnizare a unor informații relevante, în baza cărora pot fi stabilite direcțiile de dezvoltare și de prioritizare a acestora, de alocare eficientă a resurselor financiare. IDAM este obținut prin combinarea indicilor de deprivare pe domeniile: deprivarea de venituri; deprivarea economică; deprivarea demografică; deprivarea

asisten ei medicale; deprivarea educa ional , deprivarea condi iilor de trai, deprivarea geografic .

În Republica Moldova, IDAM-ul este studiat pentru 843 localit ți rurale din toate raioanele, inclusiv localit țile din municipiile Chi in u i B l i. Pentru a stabili nivelul de deprivare a localit ii într-un anumit domeniu, localit ților li se atribuie ranguri în dependent de indicele obținut și anume, rangul 1 – pentru localitatea cu cea mai înalt valoare a indicelui (cea mai s rac) i rangul 843 – pentru localitatea cu cea mai mic valoare a indicelui (cea mai prosper).

Tabelul 1 reflect amplitudinile discrepanței în nivelele de dezvoltare regional existente în anul 2009, în fiecare dintre cele trei regiuni.

Tabelul 1. Valoarea IDAM specific celui mai deprivat i celui mai favorabil raion al fiec rei regiuni de dezvoltare în anul 2009, conform calculului Ministerului Economiei.

Denumirea indicatorului	RD Nord Raionul, m rimea rangului atribuit	RD Centru Raionul, m rimea rangului atribuit	RD Sud Raionul, m rimea rangului atribuit
Cele mai defavorizate raioane	Sîngerei	Rezina	Leova
Valoarea IDAM	311	211	260
Cele mai favorabile raioane	Mun. B l i	Anenii Noi	Taraclia
Valoarea IDAM	666	695	734

Sursa: <http://www.mec.gov.md/sector/241/1369>

Analizînd datele Biroului Național de Statistic pentru anul 2008, putem eviden ia acele discrepan e enorme în nivelul de dezvoltare a capitalei i restul regiunilor. Astfel, valoarea ad ugat brut pe cap de locuitor este cea mai mare pentru municipiul Chi in u. (21381 lei), urmat de RD de Nord (7476 de lei), RD Centru (6899lei), fiind cea mai mic pentru RD Sud 6330 lei

Tabelul 2. Valoarea principalilor indicatori macroeconomici pe fiecare regiune de dezvoltare (ianuarie - septembrie 2010 în % față de perioada ianuarie - septembrie 2009)

Denumirea indicatorului	Total	Mun. Chi in u	Nord	Centru	Sud
Valoarea producției industriale	106.3	107.2	104.4	108.1	113.5
Investi ii în capital fix i construc ii	115.8	130.1	94.8	117.2	83.2
Transportul de m rfuri prin întreprinderile de transport auto	126.2	121.7	141.2	135.2	123.0
Valoarea vânz rilor de m rfuri cu am nuntul	108.2	106.3	111.8	110.2	109.2
Remunerarea salariilor, ritmul de cre tere	107.7	106.0	108.8	109.4	109.1

Sursa: Principalii Indicatori socio-economici pe regiuni de dezvoltare, raioane i municipii, http://www.statistica.md/public/files/publicatii_electronice/Principali_ind.soc_econ/2010/Buletin_raioane_III_2010.pdf

Sumar executiv

Activitatea instituțiilor de dezvoltare regional s-a focusat spre atingerea scopului principal de impulsioneare a implementării politicii de dezvoltare regional în Moldova, în conformitate cu prioritățile stabilite în Strategia națională de dezvoltare pentru anii 2008-2011 și Programul Guvernului de stabilizare și relansare economică pentru anii 2009-2011, orientate spre dezvoltarea acestui domeniu.

MCDR, întru atingerea scopului și obiectivelor strategice prevăzute de SNDR, pentru anul 2010 și-a propus spre realizare următoarele **obiective majore**:

1. Finalizarea procesului de constituire a cadrului instituțional pentru dezvoltarea regională
2. Elaborarea și implementarea politicii regionale prin planificarea și coordonarea măsurilor de dezvoltare regională
3. Elaborarea și implementarea mecanismelor de finanțare a dezvoltării regionale
4. Monitorizarea și evaluarea măsurilor de susținere ale dezvoltării regionale
5. Elaborarea strategiei de comunicare și sprijinirea parteneriatelor public-private pentru implementarea politicii regionale
6. Cooperarea cu partenerii de dezvoltare

Realizarea acestor obiective a fost asigurată de către personalul DGDR, din cadrul MCDR și instituțiilor de dezvoltare regional subordonate prin conlucrarea eficientă cu partenerii de dezvoltare. În perioada de raportare instituțiile respective au beneficiat de asistență tehnică și financiară din partea proiectului DFID „Moldova: Cooperare în dezvoltarea regională” și proiectului GTZ „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova”.

Principalele rezultate obținute în realizarea politicii de dezvoltare regională în anul 2010:

- Direcția generală dezvoltare regională devine completamente operațională; regulamentul de activitate al Direcției generale și fișele de post pentru 18 angajați sunt elaborate și aprobate
- Regulamentele și bugetele anuale pentru anul 2010 ale agențiilor de dezvoltare regională au fost elaborate și aprobate de Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
- Agențiile sunt asigurate cu birouri, dotate cu echipament și mobilierul necesar; personalul în număr de 6 unități pentru fiecare agenție este angajat și instruit
- Strategia națională de dezvoltare regională, documentul principal de planificare a dezvoltării regionale, la 4 martie 2010 a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 158
- Strategiile de dezvoltare regională Nord, Centru și Sud, documente ale politicii de dezvoltare regională pe termen mediu (7 ani), în luna martie 2010, au fost aprobate de către consiliile regionale pentru dezvoltare

- Primul apel de propuneri de proiecte de dezvoltare regională pentru finanțare din mijloacele FNDR, în rezultatul cărora au fost recepționate 135 de propuneri de proiecte în valoare totală de peste 2,3 miliarde MDL, a avut loc în perioada 10 mai – 10 iunie 2010
- Documentul unic de program pentru implementarea a 56 de proiecte de dezvoltare regională pentru anii 2010-2012, în valoare totală de 1,2 miliarde lei, a fost aprobat de către cabinetul de miniștri la ședința Guvernului din 25 august 2010
- Memorandumul de înțelegere dintre Departamentul pentru Dezvoltare Internațional al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (DFID) și Guvernul Republicii Moldova, pentru oferirea unui suport bugetar în sumă de circa £1.5 milioane (aproximativ 1.75 milioane Euro) pentru dezvoltarea regională din țara noastră, a fost semnat în luna august
- Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale, în luna septembrie, decide alocarea mijloacelor financiare din Fondul Național pentru dezvoltare regională pentru 14 proiecte regionale, în valoare de 161 497 mii lei
- Proiectul GTZ „Modernizarea serviciilor publice locale în Republica Moldova” decide finanțarea a patru proiecte regionale în valoare de 14 782 mii lei
- Biroul de Cooperare Tehnică al Germaniei, în luna noiembrie, a fost lansat proiectul „Dezvoltarea capacităților pentru dezvoltarea regională și cooperare transfrontalieră în Republica Moldova” în valoare de 290 mii Euro
- Delegația UE la Chișinău, în luna decembrie 2010, aprobă Proiectul Twinning ”Consolidarea capacităților în dezvoltarea regională în Republica Moldova”, în valoare totală de 2 mil. Euro
- Finalizarea negocierilor cu UE a acordului de asociere privind dezvoltarea regională și transfrontalieră
- Lansarea a 13 licitații de achiziții publice pe proiectele de dezvoltare regională și semnarea primelor contracte de îndeplinire a lucrărilor de construcții în valoare de aproximativ 14 250 mii lei.

OBIECTIVUL 1: Finalizarea procesului de constituire a cadrului instituțional pentru dezvoltarea regională

1.1. Direcția generală dezvoltare regională a devenit completamente operațională

Direcția generală dezvoltare regională (în continuare DGDR) este unitatea Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale, care organizează realizarea sarcinilor sectoriale de dezvoltare regională. Conform Hotărârii Guvernului nr. 662 din 10.11.2009 „Pentru aprobarea Regulamentului, structurii și efectivului-limită ale Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale”, în cadrul DGDR sunt 18 unități ale personalului și este constituit din 3 subunități după cum urmează :

1) Direcția politică și cooperare regională

Scopul DPCR constă în implementarea politicii regionale a statului prin planificarea și coordonarea activităților de dezvoltare regională.

2) Direcția relații cu instituțiile de dezvoltare regională

Scopul DRIDR constă în acordarea suportului metodologic și consultativ ADR-ilor în vederea implementării politicii de dezvoltare regională la nivel de regiune, inclusiv în domeniile: organizarea activității agenției; managementul ciclului de proiecte; achiziții publice, elaborarea, aprobarea și executarea bugetului agențiilor, colaborarea cu partenerii de dezvoltare, ș.a.

3) Secția statistică regională

Scopul SSR constă în monitorizarea procesului de implementare a activităților de dezvoltare regională și evaluarea impactului activităților de dezvoltare regională.

În baza concursului organizat de Minister, la 1 martie 2010, toate posturile vacante din cadrul DGDR au fost integral suplinite.

DGDR activează în baza regulamentului aprobat de către Ministrul construcțiilor și dezvoltării regionale. Fiecare angajat a luat cunoștință cu atribuțiile DGDR și atribuțiile personale în conformitate cu fișa de post.

Este de menționat, că pentru buna funcționare a DGDR, cu suportul Proiectului DFID/SIDA ”Moldova: Cooperare în dezvoltarea regională” (MDRD), aceasta a fost asigurată cu echipamentul și mobilierul de birou necesare.

Una dintre sarcinile de bază ale DGDR este asigurarea lucrărilor de secretariat ale Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale (CNCDR), structură funcțională, de competență generală, fără personalitate juridică, constituit pentru aprobarea, promovarea și coordonarea obiectivelor de dezvoltare regională la nivel național.

În perioada de referință au avut loc 5 ședințe ale CNCDR, în cadrul cărora au fost adoptate **decizii** privind:

- Aprobarea avizului la proiectul Strategiei naționale de dezvoltare regională
- Alocarea mijloacelor financiare din Fondul național pentru dezvoltare regională pentru asigurarea activității Agențiilor de dezvoltare regională
- Desemnarea secretarului Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale
- Desemnarea reprezentantului Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale în componența comisiei de evaluare și selectare a proiectelor prezentate spre finanțare Consiliului Național
- Aprobarea Manualului Operațional privind modul de utilizare a mijloacelor Fondului național pentru dezvoltarea regională (FNDR) și a Instrucțiunii pentru utilizatori privind înaintarea propunerilor de proiecte pentru finanțare din FNDR
- Aprobarea Documentului unic de program pentru anii 2010-2012
- Audierea rapoartelor ce țin de implementarea Strategiei naționale de dezvoltare regională și privind formarea și utilizarea mijloacelor Fondului național pentru dezvoltarea regională pe parcursul semestrului I al anului 2010
- Alocarea mijloacelor financiare din Fondul național pentru dezvoltare regională .

În scopul consolidării capacităților instituționale pe parcursul anului respectiv, angajații DGDR au beneficiat de instruire în diferite domenii. Au fost efectuate seminare de instruire la nivel național de către MCDR, în parteneriat cu proiectul MDRD, cât și instruirii interne organizate de către consultanții proiectului MDRD.

Concomitent, DGDR în colaborare cu consultanții Proiectului MDRD au elaborat Programul de instruire în domeniul dezvoltării regionale pentru ianuarie-decembrie 2010. Scopul programului este de a crea și consolida capacitățile operaționale ale instituțiilor de dezvoltare regională prin formarea profesională a personalului responsabilizat cu implementarea politicii de dezvoltare regională a Guvernului Republicii Moldova.

Programul prezintă circa 20 de module de instruire și un plan de instruire pentru anul curent. În plus, partenerii MCDR (DFID și GTZ) au contractat un număr determinat de experți internaționali și locali, în vederea acordării suportului necesar angajaților DGDR și ADR în realizarea atribuțiilor funcționale.

Totodată, la finele anului 2010, un grup format din 3 experți (2 internaționali și 1 local) au inițiat un studiu privind determinarea necesităților de instruire ale angajaților ADR, MCDR și APL implicați în procesul de realizare a prerogativelor politicii de dezvoltare regională .

1.2. Agențiile de dezvoltare regională Nord, Centru și Sud sunt create și operaționale

Odată cu crearea Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale, a fost impulsionat procesul de formare, la nivel regional, a cadrului instituțional de dezvoltare regională. În acest context, menționăm că, la data de 7 decembrie 2009, prin ordinul ministrului construcțiilor și dezvoltării regionale, a fost demarat procesul de înregistrare a Agențiilor de dezvoltare regională.

Activitatea ADR-urilor a fost lansată în luna aprilie 2010. Deschiderea oficială a ADR a fost realizată de către MCDR în colaborare cu CRD Nord, Centru și Sud. Acestea sunt amplasate în orașele-centre ale regiunilor de dezvoltare: mun. Bălți – RD Nord; or. Ialoveni – RD Centru; or. Cimișlia – RD Sud. La evenimentele respective au participat persoane din conducerea de vârf a Guvernului și Parlamentului, membri ai CRD, reprezentanți ai partenerilor de dezvoltare, reprezentanți ai ONG-urilor, reprezentanți ai mass-mediei locale și naționale.

Evenimentul respectiv a fost precedat de angajarea, prin concurs, a personalului ADR, a câte 6 persoane în fiecare agenție la următoarele poziții: directorul ADR; specialist în elaborarea, implementarea și monitorizarea proiectelor; specialist în probleme strategice și planificare; specialist finanțe și contabilitate; specialist în achiziții publice; manager de oficiu. Structura și personalul scriptic al ADR-urilor au fost aprobate de către MCDR.

Înregistrarea ADR, ca instituții publice necomerciale, subordonate MCDR, a fost efectuată în perioada decembrie 2009 – ianuarie 2010, la Camera Înregistrării de Stat și la toate organele de evidență a contribuabilului.

Concomitent cu angajarea personalului, cu suportul DFID/SIDA, în sediile agențiilor s-au efectuat lucrări de amenajare: s-au efectuat lucrări de renovare a sediilor, s-a procurat mobilierul și echipamentul de birou. De asemenea, fiecare agenție a fost dotată cu autovehiculul de serviciu. La amenajarea sediilor agențiilor și-a adus aportul și Biroul pentru Cooperare Tehnică al Germaniei (GTZ).

Fiecare agenție și-a formulat mesajul de comunicare. Au fost selectate și aprobate logo-ul și sloganul agențiilor. Cu suportul DFID, au fost obținute diferite materiale promoționale pentru a fi distribuite în cadrul activităților realizate de către agenții.

1.2.1. Asistarea agențiilor de dezvoltare regională în elaborarea planurilor anuale de activitate și a bugetelor anuale

În vederea asigurării activității, Agențiile de dezvoltare regională au fost asistate de către MCDR în elaborarea regulamentelor de organizare și funcționare, planurilor de activitate

i bugetelor acestora pentru anul 2010. În luna februarie, bugetele agențiilor au fost aprobate în cadruledinței CNCDR.

La finele lunii decembrie 2010, întru elaborarea Planurilor de activitate ale ADR pentru anul 2011, au fost efectuate ateliere de lucru în cadrul agențiilor. Concomitent, a fost organizat Seminarul național privind „Prezentarea raportului anual final și al Planurilor de activitate pentru anul 2011 ale Direcției generale dezvoltare regională și Agențiilor de dezvoltare regională”. Aici au fost audiate proiectele planurilor de activitate ale ADR pentru anul viitor. Fiecare participant a avut posibilitatea să-și expună părerea în cadrul dezbaterilor desfășurate, fiecare ADR și-a îmbunătățit planul său.

1.3. Instruirea angajaților Agențiilor de dezvoltare regională și ai Direcției generale dezvoltare regională

Întru realizarea Programului de instruire în domeniul dezvoltării regionale (ianuarie-decembrie 2010), dar și a Planurilor operaționale regionale, MCDR, în colaborare cu DFID/SIDA MDRD și GTZ, au încercat să realizeze un număr cât mai mare de seminare și training-uri, cu implicarea tuturor angajaților DGDR și ADR-lor, inclusiv cu participarea consultanților regionali. Au fost efectuate sesiuni de instruire în diferite domenii relevante dezvoltării regionale: comunicarea cu publicul, reglementarea muncii în organizații necomerciale, achiziții publice, elaborarea proiectelor de dezvoltare regională, monitorizare și evaluare, managementul financiar ș.a.

În același timp, colaboratorii agențiilor au participat în cadrul unor evenimente de instruire, organizate cu scopul de promovare a experiențelor în domeniul dezvoltării regionale, precum sunt:

- Seminarul organizat în cadrul Ambasadei Poloniei „Experiența Poloniei în domeniul dezvoltării regionale. Asistența acordată în cadrul programului de granturi mici”
- Seminarul „Asistența UE în domeniul dezvoltării regionale. Unele aspecte privind experiența Poloniei în domeniul dezvoltării regionale. Parteneriatul privat”.
- Atelierul-seminar de instruire „Identificarea celor mai bune practici în gestionarea deeurilor solide – schimb de experiențe practice și abordări inovative”
- Seminarul organizat de People in Need (Cehia) în domeniul dezvoltării regionale
- Seminarul „Transferul experienței Cehiei de reforme economice – suport pentru dezvoltarea capacităților inovative și antreprenoriale în Moldova” (Czech Invent).

Totodată, specialiștii din cadrul ADR-lor și a DGDR, au participat la diverse evenimente peste hotarele țării pentru a studia practica altor țări în politica de dezvoltare regională. Drept exemple ar putea servi: vizite de lucru în Germania, Ucraina, conferința internațională din Macedonia, vizite de studiu în România și Republica Cehă.

1.4. Fortificarea capacităților consiliilor regionale pentru dezvoltare

Consiliile regionale pentru dezvoltare sînt structuri func ionale reprezentative, f r personalitate juridic , create în cadrul fiec rei regiuni de dezvoltare pentru elaborarea, promovarea i coordonarea implement rii programelor de dezvoltare la nivel regional.

ADR asigur lucr rile de secretariat ale consiliilor prin:

- Elaborarea documentelor ce urmeaz a fi discutate, avizate i/sau aprobate de consiliu
- Acordarea suportului informa ional, metodologic i consultativ consiliului.

În perioada raportat , consiliile regionale de dezvoltare (Nord, Centru i Sud) au avut cîte 3 ședințe ordinare, în cadrul acestora au fost luate decizii importante referitor la implementarea politicii de dezvoltare regional în regiunile de dezvoltare respective, precum ar fi, aprobarea:

- planurilor de activitate ale ADR-lor pentru anul 2010.
- bugetelor ADR-lor pe anul 2010.
- strategiilor pentru dezvoltare regional ;
- planurilor operaționale regionale pentru anii 2010-2012.

În cadrul vizitelor de studiu în Romania, la rînd cu colaboratorii ADR i DGDR, au participat și președinții CRD. De asemenea, în cadrul vizitelor de studiu locale au participat i membrii CRD.

1.5. Procedura de revizuire a cadrului legal-normativ din domeniul dezvoltării regionale și creat grupul de lucru specializat

La sfîrșitul anului 2010, de comun cu proiectul MDRD, a fost inițiat procedura de revizuire a cadrului legal-normativ, prin crearea unui grup de lucru consultativ i desf urarea de ateliere de lucru. Astfel, *obiectivele* activit ții date sunt:

- identificarea și analiza exemplelor de bune practici în legislația privind dezvoltarea regional
- identificarea i analiza punctelor slabe i a domeniilor – problem în legislația privind DR i în mecanismul de implementare
- elaborarea propunerilor pentru domeniile de intervenție în Legea privind dezvoltarea regional și/sau legislația secundar
- elaborarea recomand rilor pentru perfecționarea procesului de implementare a politicii de dezvoltare regional

Rolul grupului de lucru, format din reprezentan ii societ ii civile, a ministerelor care fac parte din CNCDR, administra iei publice locale de nivel I i II, sectorului academic const în urm toarele:

- Facilitarea schimbului de informații și a dialogului intra-sectorial între instituțiile guvernamentale i non-guvernamentale interesate

- Identificarea aspectelor ce țin de cadrul legal și regulator care necesită o cercetare aprofundată în vederea gășirii unor soluții optime pentru creșterea eficienței, funcționalității și transparenței în implementarea politicii de DR
- Analiza rapoartelor de evaluare elaborate de către experții proiectului MDRD, cu expunerea în timp util a comentariilor și sugestiilor pe marginea acestora.

Activitatea dată se va solda cu elaborarea de către experții angajați de MDRD, de comun cu membrii grupului de lucru, a unui raport privind necesitățile de modificare a cadrului legal al Republicii Moldova în domeniul dezvoltării regionale, care va facilita ulterior modificarea legislației în domeniu.

OBIECTIVUL 2: Elaborarea și implementarea politicii regionale prin planificarea și coordonarea măsurilor de dezvoltare regională

2.1. Elaborarea și aprobarea strategiilor de dezvoltare regională Nord, Centru și Sud

Strategiile de dezvoltare regională au fost aprobate de c tre CRD respective în perioada 23-26.03.2010. Acestea reprezintă principalele documente de planificare a dezvoltării regiunilor, ce stabilesc perspectivele regiunilor pe termen mediu la nivel de priorități și m suri, fiind în concordanță cu documentele de politici ale Guvernului.

Proiectele Strategiilor regionale au fost elaborate în baza evaluării economice, sociale și de mediu, rezultatele analizei grupurilor de lucru regionale, fiind ajustate la caracteristicile specifice ale regiunii și provocările dezvoltării regionale. Aprobarea Strategiilor de dezvoltare regională a fost precedată de consultări publice realizate într-un cadru larg în regiunile rii, în care au fost implicați reprezentanți ai administrației publice, societăți civile și sectorului privat.

Drept rezultat al examinărilor și al discuțiilor desfășurate în regiuni, au fost identificate trei priorități ale dezvoltării regionale:

1. Reabilitarea infrastructurii fizice.
2. Suport pentru dezvoltarea sectorului privat și dezvoltarea pieții forței de muncă ;
3. Protecția mediului și atractivitatea turistică .

Concomitent, pentru a fi diseminate potențialilor parteneri de dezvoltare, agențiile au elaborat variantele scurte ale strategiilor de dezvoltare regională în limbile rusă și engleză .

În scopul corelării strategiilor de dezvoltare regională cu diferite documente naționale sectoriale, precum și cu cele de dezvoltare social-economică ale unităților administrativ-teritoriale, părțile componente ale regiunilor de dezvoltare respective, pe parcursul anului ADR-urile au acumulat documentele existente la moment. Totodată, au început analiza situației în domeniile relevante SDR pentru identificarea și argumentarea problemelor din regiuni întru atragerea de surse financiare.

2.2. Asistență agențiilor de dezvoltare regională în identificarea proiectelor de dezvoltare regională

Pentru identificarea și stabilirea mecanismelor de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională, în luna mai curent, prin decizia CNCDR, a fost aprobat Manualul Operațional privind modul de utilizare a mijloacelor FNDR și a Instrucțiunii pentru utilizatori privind înaintarea propunerilor de proiecte pentru finanțare din FNDR.

2.2.1. Apelul-pilot de propuneri de proiecte pentru finanțare din mijloacele FNDR în perioada 2010-2012.

Apelul a fost lansat la 10 mai 2010, pentru o perioadă de la 10.05.-10.06.2010.

La etapa de pregătire a lansării Apelului-pilot de propuneri de proiecte, în cadrul ADR s-a elaborat graficul seminarelor de instruire în regiuni; s-au creat echipe mobile în cadrul fiecărei agenții în componența cărora au intrat colaboratorii DGDR, agenților și consultanții MDRD.

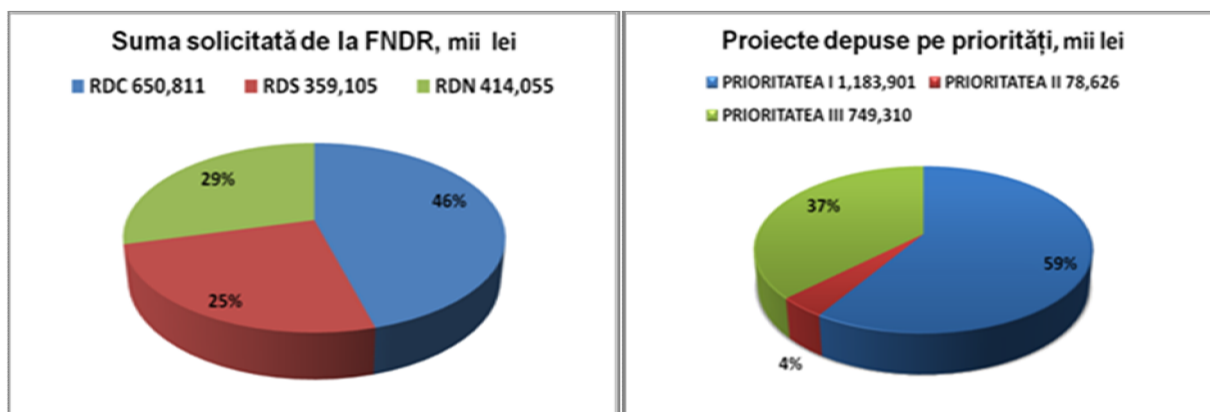
În scopul asimilării cu succes a informației, precum și întru comoditatea deplasării la sesiunile de instruire a potențialilor solicitanți pentru a participa la concursul de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională, raioanele din cadrul regiunilor de dezvoltare au fost divizate în mai multe grupe. În cadrul ședințelor de instruire au fost oferite răspunsuri la întrebările participanților și consultanților potențialilor solicitanți. Procesul de consultare a potențialilor solicitanți a continuat și la oficiile agențiilor.

În perioada apelului menționat, din 10.05.-10.06.2010, au fost recepționate 135 propuneri de proiecte. Solicitanții din regiuni au depus proiecte conform cerințelor stipulate în Ghidul aplicantului pe toate trei priorități în valoare de 2011 mil lei, inclusiv din FNDR 1 424 mil. lei.

Tabela 3. Proiectele recepționate în cadrul Apelului –pilot de propuneri de proiecte în perioada 10 mai – 10 iunie 2010

Denumirea priorităților	Total proiecte	ADR Nord	ADR Centru	ADR Sud
Prioritatea 1 "Reabilitarea infrastructurii fizice"	82	18	46	18
Prioritatea 2 "Suport pentru dezvoltarea sectorului privat și dezvoltarea pieței forței de muncă"	14	10	2	2
Prioritatea 3 "Protecția mediului și atractivitatea turistică"	39	11	19	9
Total	135	39	67	29

Rezultatul primului apel de proiecte ne-a demonstrat că autoritățile publice locale de nivel I și II sunt preocupate de problemele legate de modernizarea infrastructurii fizice, la care au fost depuse 59% din proiecte; la capitolul protecția mediului și atractivitatea turistică s-au depus 37 % din proiecte și pentru prioritatea doi legate de dezvoltarea sectorului privat și dezvoltarea pieței forței de muncă numai 4%.

2.2.2. Planurile operaționale regionale pentru anii 2010-2012

La finele lunii iunie 2010, CRD Nord, Centru și Sud au aprobat POR pentru anii 2010-2012, care au inclus propunerile de proiecte verificate administrativ în conformitate cu Îndrumarul privind verificarea administrativă și examinarea preliminară și Grila de examinare preliminară a propunerilor de proiecte în domeniul dezvoltării regionale. Acestea au fost divizate după programe și activități prioritare pentru implementarea acestor proiecte.

Din totalul propunerilor de proiecte, în număr de 135, consiliile au decis pentru a fi incluse în planurile operaționale regionale:

- 37 propuneri de proiecte ale ADR Nord
- 62 propuneri de proiecte ale ADR Centru
- 29 propuneri de proiecte ale ADR Sud.

Concomitent, în cadrul ședințelor respective, a fost luată decizia referitor la propunerile de proiecte, care au acumulat punctaj maxim, pentru a fi înaintate spre examinare Comisiei de evaluare pe lângă MCDR și aprobare de CNCDR pentru ulterioara includere în DUP, cu finanțarea din FNDR. Astfel, au fost înaintate 89 propuneri de proiecte, inclusiv:

- ADR Nord – 28 propuneri de proiecte
- ADR Centru – 45 propuneri de proiecte
- ADR Sud – 16 propuneri de proiecte.

2.3.3. Comisia de evaluare a programelor și proiectelor finanțate din FNDR

Comisia este creată pe lângă MCDR, în scopul evaluării și selecției programelor și proiectelor finanțate din contul mijloacelor FNDR și activează în baza Regulamentului aprobat de CNCDR și este prezidat de către Ministrul construcțiilor și dezvoltării regionale. Comisia este compusă din 8 membri, după cum urmează:

- reprezentantul Consiliului Național - președinte
- reprezentantul Ministerului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale - secretar

- reprezentantul Cancelariei de Stat
- reprezentantul Ministerului Economiei
- reprezentantul Ministerului Finanțelor
- reprezentantul Ministerului Mediului
- doi experți tehnici, specialiști în domeniile relevante pentru proiectele ce urmează să fie evaluate.

În baza rezultatelor examinării propunerilor de proiecte de către Comisia de evaluare cîți vizitelor în teren, efectuate de către experți pentru elucidarea nivelului de pregătire a propunerilor de proiecte pentru implementare, a fost elaborat proiectul DUP pentru anii 2010-2012.

2.3.4. Documentul unic de program pentru anii 2010-2012

La 26.08.2010, GRM a aprobat DUP, document de programare pe termen scurt a implementării politicii de dezvoltare regională, elaborat în baza strategiilor de dezvoltare regională și a planurilor operaționale regionale ce includ programele și proiectele prioritare de dezvoltare regională, care în vederea reabilitării infrastructurii fizice, susținerea dezvoltării sectorului privat, în special în regiunile rurale, protecția mediului și promovarea atractivității turistice. DUP a fost elaborat de către MCDR și vizat de CNCDR. Totodată, documentul a fost coordonat și avizat de către ministerele cointeresate și supus expertizei juridice și anticorupție.

DUP include 56 propuneri de proiecte: RD Nord – 19; RD Centru – 23; RD Sud – 14. Proiectele incluse în DUP și finanțate din FNDR vor fi monitorizate de către ADR și ministere pe întreaga perioadă de implementare a acestora.

Ulterior, prin Decizia CNCDR din 20 septembrie, din propunerile de proiecte incluse în DUP au fost aprobate spre finanțare din FNDR în anul 2010 - 14 propuneri de proiecte, în valoare de **161,5 mil. lei**, inclusiv: RD Nord – 5 proiecte; RD Centru – 6 proiecte; RD Sud – 3 proiecte.

Concomitent, este de menționat, că în perioada anului 2010 a demarat implementarea a 5 proiecte finanțate de către Biroul de cooperare tehnică a Germaniei (GTZ), în cadrul proiectului "Modernizarea serviciilor publice locale", în valoare de **14.8 mil. lei**, inclusiv: RD Nord – 2 proiecte; RD Centru – 2 proiecte; RD Sud – 1 proiecte.

Totodată în perioada 19.08 – 01.11.2010 Ambasada Republicii Polone în Republica Moldova, în cadrul programului "Small Grants", a lansat Apelul de propuneri de proiecte, care nu depășesc suma de 20 mii de euro și vor fi finanțate de către Guvernul Republicii Polone. Aplicații eligibile erau doar APL, prioritate dîndu-se proiectelor neinvestiționale (*de infrastructură, sociale, de asistență tehnică etc.*).

Prin intermediul ADR propunerile de proiecte au fost depuse la ambasada, după cum urmează :

- ADR Nord – 8 propuneri de proiecte
- ADR Centru – 15 propuneri de proiecte
- ADR Sud – 12 propuneri de proiecte.

De asemenea, la solicitarea Ambasadei Republicii Cehe, în cadrul Programului Guvernului Republicii Cehe de asistență financiară pentru Republica Moldova în anii 2011-2017, au fost depuse:

- ADR Sud – 14 fișe concept ale proiectelor incluse în POR
- ADR Nord – 3 proiecte-soft, care prevăd familiarizarea actorilor locali cu importanța elaborării studiilor de fezabilitate și conținutul acestora.

2.3.5. Susținerea ADR în gestionarea achizițiilor publice pentru proiectele de dezvoltare regională

Potrivit Deciziei CNCDR nr.08/10 din 20 septembrie 2010, a fost acceptată finanțarea implementării din FNDR în anul 2010 a 14 proiecte (*regiunea Nord – 5 proiecte, regiunea Centru – 6 proiecte și regiunea Sud – 3 proiecte*).

De cît trei ADR a fost inițiată implementarea proiectelor pentru care au fost alocate mijloacele financiare. Pe parcursul anului 2010, au fost anunțate achiziții publice pentru mai multe loturi de achiziții pe proiectele respective. Valoarea totală a achizițiilor lansate în 2010 constituie 94,438 mii lei.

Pe parcursul perioadei de raportare ADR au fost asistate și consultate de cît trei specialiști MCDR și consultanții MDRD în vederea aplicării procedurilor de achiziții publice în conformitate cu cerințele stabilite de legislație, inclusiv în domeniile:

- crearea grupurilor de lucru privind achizițiile publice
- elaborarea documentației de licitație și a invitațiilor de participare la concursul privind cererea ofertelor de prețuri
- înregistrarea documentelor de licitație, publicarea lor și recepționarea ofertelor
- evaluarea ofertelor de cît trei grupul de lucru
- dezvoltarea capacităților personalului ADR și DRIDR în domeniul achizițiilor publice
- verificarea respectării legislației în domeniul achizițiilor publice.

Angajații DGDR, în comun cu consultanții proiectului MDRD, au asistat specialiștii ADR la aplicarea corectă a procedurii de achiziții publice.

Pe parcursul semestrului II, au fost acordate consultații specialiștilor în achiziții publice din cadrul ADR-urilor în elaborarea documentației necesare pentru lansarea achizițiilor, ulterior care au fost înaintate cît trei Agenția Achiziții Publice.

Pe proiectele de dezvoltare regională au fost lansate 13 licitații de achiziții publice:

În domeniul aprovizionării cu apă și servicii canalizare

– 1 licitații, inclusiv: ADR Sud -1

În domeniul salubrității

– 12 licitații, inclusiv: ADR Nord – 3; ADR Centru - 5;
ADR Sud - 4.

De către ADR Centru au fost semnate primele contracte de îndeplinire a lucrărilor de construcții a drumurilor, în valoare de aproximativ 14250 mii lei.

OBIECTIVUL 3: Elaborarea și implementarea mecanismelor de finanțare a dezvoltării regionale

3.1. Manualul operațional pentru FNDR

Manualul Operațional privind modul de utilizare a mijloacelor FNDR și a Instrucțiunii pentru utilizatori privind înaintarea propunerilor de proiecte pentru finanțare din FNDR a fost aprobat prin decizia CNCDR, din 04.05.2010. Manualul este destinat pentru identificarea și stabilirea mecanismelor de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională ,

Manualul oferă informații utile despre modul de funcționare a FNDR, precum și despre posibilitățile și modalitățile de utilizare a lui. În cazul unor neclarități atestate în legislație, cei interesați vor găsi în acest manual o abordare bazată pe discuțiile purtate cu MCDR și Ministerul Finanțelor (MF).

Manualul operațional a fost elaborat de către MCDR, coordonat cu Agențiile de dezvoltare regională , ministere și alte autorități administrative centrale cointeresate.

Pentru punerea în aplicare a Manualului Operațional au fost efectuate mai multe sesiuni de instruire pentru colaboratorii DGDR și ai ADR-urilor în diverse domenii, precum ar fi: managementul ciclului de proiect, managementul financiar, procedurile de achiziții publice, monitorizare și evaluare.

3.2. Manualul operațional al ADR

Manualul a fost elaborat de către ADR în conformitate cu prevederile Regulamentului-cadru al Agenției de dezvoltare regională , aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 127 din 08 februarie 2008.

Acesta vine în ajutor ADR-urilor prin:

- descrierea procedurilor interne administrative relevante pentru realizarea funcțiilor, sarcinilor și împuternicirilor agențiilor
- oferirea ghidării pas-cu-pas a personalului ADR în vederea aplicării prevederilor financiare
- oferirea clarității în unele aspecte ale legislației în vigoare, legate nemijlocit de activitatea ADR-urilor.

Reieșind din experiența obținută și lecțiile învățate pe parcursul anului, manualul a fost perfecționat la aspectele ce vin întru susținerea dezvoltării regionale, a activității managementului financiar, achizițiilor publice, comunicării și promovării, monitorizării și evaluării și altele.

Manualul a fost consultat cu DGDR și experții MDRD. În I trimestrul 2011 va fi înaintat spre aprobare Ministrului Construcțiilor și Dezvoltării Regionale.

3.3. Consolidarea capacităților de finanțare a dezvoltării regionale

Pe parcursul perioadei de raportare, agențiilor la rînd cu sesiunile de instruire în domeniile relevante dezvoltării regionale, le-a fost acordat și suport metodologic și consultativ continuu în vederea *evidenței contabile și managementului financiar*.

În acest context, au fost întreprinse următoarele măsuri:

- Elaborarea instrucțiunii “Contabilizarea finanțurilor și încasărilor cu destinație specială”
- Reflectarea necesităților operaționale pentru activitățile de bază necesare dezvoltării politicii regionale pentru anul 2011
- Instalarea programei automatizate de evidență contabilă 1C - Contabilitate și adaptarea ei la necesitățile ADR-urilor
- Evaluarea și monitorizarea evidenței contabile a agențiilor, depistarea neregularităților în executarea operațiunilor contabile, acordarea suportului consultativ în soluționarea neregularităților
- Acordarea asistenței tehnice ADR-ilor, pentru planificarea activităților lor în vederea bugetării finanțelor pentru anul 2011 pentru activitatea lor operațională.
- Prezentarea Ministerului Finanțelor informației privind mijloacele necesare ADR-ilor pentru activitatea operațională pînă la sfîrșitul anului 2010.

După cum s-a menționat anterior, finanțarea cheltuielilor Agențiilor în anul 2010 a fost efectuată în proporție de 44%, din FNDR, iar restul 56% au fost acoperite de proiectul MDRD.

Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2010 nr. 133 din 23.12.2009, pentru FNDR au fost preconizate 135,4 mil. lei, inclusiv 28.4 mil. lei, suport bugetar alocat de către Guvernul Marii Britanii, în baza Memorandumului de înțelegere dintre Departamentul pentru Dezvoltare Internațională al Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (DFID) și Guvernul Republicii Moldova, semnat la 29.07.2010. Prin rectificările ulterioare, alocările în fond au fost diminuate pînă la 113.75 mil. lei.

În vederea asigurării activității Agențiilor de dezvoltare regională, pe parcursul anului 2010, în baza Deciziei CNCDR nr. 2/10 din 19 februarie 2010, din FNDR s-a preconizat alocarea mijloacelor financiare în sumă de **2261,4 mii lei**. La finele anului respectiv, de către ADR au fost valorificate mijloace financiare în mărime de **1717.7 mii lei**, sau 76% din mijloacele financiare aprobate pe an.

Concomitent, este de menționat, că cheltuielile generale ale ADR-ilor, în anul, 2010 au fost mult mai mari și au constituit **6203.3 mii lei**, inclusiv:

- 1717.73 – din FNDR, ceea ce constituie 27.7% din cheltuielile totale
- 4462.97 – de la MDRD, ceea ce constituie 72.0 % din cheltuielile totale

- 22.60 – de la GTZ, ceea ce constituie 0.3 % din cheltuielile totale.

Partenerii de dezvoltare au susținut financiar instituțiile de dezvoltare regional la procurarea autoturismelor de serviciu, mobilierului și echipamentului de birou, programului de contabilitate 1C, elaborarea paginilor web ale ADR, efectuarea lucrurilor de reparații în oficiile acestora, procurare de birotică și consumabile, desfășurarea sesiunilor de instruire, angajarea diferitor experți, alte cheltuieli.

OBIECTIVUL 4: Monitorizarea și evaluarea măsurilor de susținere ale dezvoltării regionale

4.1. Elaborarea metodologiei pentru monitorizare și evaluare a măsurilor de susținere a dezvoltării regionale.

În procesul de monitorizare a activităților de dezvoltare regională vor fi utilizate datele statistice oficiale, elaborate de către Biroul Național de Statistică. Concomitent vor fi utilizate datele colectate de către ADR în baza proiectelor implementate. De asemenea, vor fi utilizate diverse studii în domeniile interesate, elaborate de organisme naționale și internaționale.

În manualele operaționale privind modul de utilizare a mijloacelor FNDR și ADR este inclus compartimentul monitorizare și evaluare, în care se specifică ce raporturi, cui raporturi și în ce termen.

MCDR, cu suportul proiectului MDRD, a elaborat formularele de raportare privind monitorizarea activităților de dezvoltare regională. Aceste rapoarte ADR-le urmează să prezinte CRD respective și MCDR. Rapoartele vor conține și note informative privind procesul de îndeplinire a proiectelor de dezvoltare regională. Informația din rapoartele menționate constituie baza rapoartelor pe care MCDR urmează să prezinte CNCDR și GRM.

Astfel, în luna iulie curent, a fost elaborat Raportul privind realizările politicii de dezvoltare regională în Republica Moldova în ianuarie – iunie 2010, care conform HG privind aprobarea SNDR, a fost distribuit membrilor CNCDR.

Pentru monitorizarea proiectelor propuse spre finanțare din FNDR în anul 2010 au fost identificați indicatorii de progres și rezultat pentru diferite tipologii de proiecte, precum ar fi aprovizionarea cu apă și servicii de canalizare; managementul deeurilor solide și menajere, drumuri, conservarea energiei. La realizarea exercițiului dat colaboratorii DGDR și ADR au fost susținuți de către consultanții proiectului MDRD și GTZ.

Pe parcursul anului, s-au dus tratative cu Biroul Național de Statistică în vederea elaborării Produsului Regional Brut. Acesta reprezintă un indicator macroeconomic foarte important la nivel de regiune, care arată nivelul de dezvoltare social-economic a regiunii în comparație cu alte regiuni de dezvoltare din țară și de peste hotarele ei.

În rezultatul acestora, proiectul MDRD a angajat un expert internațional în domeniul statisticii regionale. În luna octombrie, acesta a activat în cadrul Biroului, fiind cunoscut cu sistemul de statistică din Republica Moldova. Drept urmare, s-au efectuat recomandările respective întru elaborarea produsului regional brut.

Concomitent, este de menționat că la finele anului a avut loc prima ședință a grupului de lucru privind revizuirea legislației în domeniul dezvoltării regionale. În componența acestuia intră reprezentanții MCDR, inclusiv și ADR, reprezentanții ministerelor interesate, societăți civile și sectorului privat. Scopul acestui grup constă în elaborarea conceptului de dezvoltare regională pentru RM în baza standardelor europene.

În acest scop, a fost elaborată Nota informativă privind revizuirea legislației în domeniul dezvoltării regionale, în care este expusă informația referitor la zonele defavorizate în baza legislației române. Nota respectivă a fost expediată spre examinare grupului de lucru.

4.2. Colectarea și procesarea datelor referitoare la dezvoltarea regională.

Întru realizarea acestui obiectiv, DGDR deține informația privind propunerile de proiecte recepționate la nivel național în cadrul Apelului-pilot de propuneri de proiecte pentru finanțare din mijloacele FNDR.

Au fost elaborate seriile dinamice pentru anii 2008-2012 pentru indicatorii de monitorizare, dezagregați pe regiuni de dezvoltare, a priorității 5 "Dezvoltarea regională" din Strategia națională de dezvoltare.

În acest scop, a fost selectată informația din publicațiile statistice oficiale pentru anul 2008. Informația indisponibilă, a fost solicitată de la instituțiile responsabile de elaborarea și dezagregarea anumitor indicatori de monitorizare. Au fost expediate demersuri către Ministerul Mediului, Biroul Național de Statistică, Agenția Relații Funciare și Cadastru, Agenția "Moldsilva", Centrul Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă.

A fost analizat Indicele de deprivare a ariilor mici pentru anul 2008, elaborat de către Ministerul Economiei. Indicele respectiv oferă informația privind distribuția geografică a deprinderii relative într-o serie de domenii, precum ar fi: deprivarea de venituri; deprivarea economică; deprivarea demografică; deprivarea asistenței medicale; deprivarea educațională, deprivarea condițiilor de trai, deprivarea geografică.

În baza analizei efectuate, a fost elaborată și plasată pe pagina web a fiecărei din cele 3 regiuni de dezvoltare informația privind "Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM) – instrument eficient întru determinarea zonelor defavorizate în regiunile de dezvoltare". Analiza respectivă, ne demonstrează că există diferențe mari în nivelele deprinderii atât între regiunile de dezvoltare regională, cât și între raioane în cadrul acestora.

OBIECTIVUL 5: Elaborarea strategiei de comunicare și sprijinirea parteneriatelor public-private pentru implementarea politicii regionale

5.1. Elaborarea și implementarea Ghidului de comunicare și promovare a regiunii

Scopul Ghidului este să vină în sprijinul ADR-urilor și beneficiarilor pentru planificarea și implementarea cu succes a activităților de comunicare efectuate de către acestea. În acest mod, ghidul de comunicare prezintă regulamente pentru cei care trebuie să deruleze activități de comunicare, dar totodată include idei pentru cei care vor să realizeze activități de comunicare.

Ghidul de Comunicare în Dezvoltarea Regională a fost elaborat și aprobat în perioada de referință, de către Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale.

Elaborarea prezentului Ghid a fost condiționată în special de necesitatea coordonării acțiunilor de comunicare întreprinse de către MCDR, în vederea asigurării unui cadru informațional propriu dezvoltării regionale, dar și pentru diseminarea/menținerea rezultatelor obținute.

Totodată, în scopul eficientizării activității de comunicare în dezvoltarea regională a fost elaborat un Plan de informare și comunicare, care include acțiuni și activități pentru perioada 2010-2011 și urmează să fie actualizat anual. Acest plan se referă atât la activitățile ce urmează să fie întreprinse de MCDR cât și de ADR în vederea promovării regiunilor, asigurarea vizibilității și transparenței la acțiunile întreprinse, mediatizarea proiectelor de dezvoltare regională, diseminarea istoriilor de succes, a bunelor practici de dezvoltare regională în fiecare regiune.

Obiectivele Planului de informare și comunicare îl constituie informarea constant și exhaustivă a factorilor interesați despre realizarea obiectivelor de dezvoltare regională și valorificarea Fondului național pentru dezvoltare regională și creșterea numărului de cetățeni informați despre dezvoltarea regională.

În prezent, în stadiu de elaborare, cu ulterioara editare în timpul apropiat, se află broșurile despre:

1. ADR Nord
2. ADR Centru
3. ADR Sud
4. Regiunea de Dezvoltare Nord
5. Regiunea de Dezvoltare Centru
6. Regiunea de Dezvoltare Sud
7. Dezvoltarea regională în Republica Moldova: realizări și provocări.

Un alt instrument de comunicare constituie Buletinele informative "Dezvoltarea regional", elaborate în cadrul fiecărei ADR. Lunar, acestea sunt distribuite electronic membrilor CRD, reprezentanților APL de nivel I și II, ONG-urilor din regiune, altor actori sociali interesați.

O altă metodă de comunicare cu regiunea utilizată de către ADR este instruirea. Au fost organizate mai multe sesiuni de instruire pentru lansarea Apelului-pilot de propuneri de proiecte cu finanțarea din FNDR din 2010, astfel asigurând un dialog deschis cu potențialii aplicanți din regiuni, ultimii obținând răspunsuri la toate întrebările acordate.

ADR organizează periodic vizite de studiu în regiuni, edine de creare a parteneriatelor, unde se diseminează materiale promoționale despre dezvoltarea regională: calendare, leaflete, prospecte, broșuri. Edinele CRD, lansarea ADR, instruirile, edinele și alte evenimente sunt reflectate în presa locală, regională și națională.

5.2. Elaborarea paginilor web ale ADR-urilor și actualizarea lor

MCDR și ADR activ întreprind acțiuni concrete de comunicare. În acest scop, în cadrul DGDR, precum și în cadrul ADR sunt angajate persoane responsabile de comunicare.

Pe pagina web a MCDR cu regularitate sunt expuse comunicatele privind evenimentele care au avut loc în domeniul dezvoltării regionale. De asemenea, reprezentanții ministerului sunt invitați să participe la emisiuni difuzate de diverse posturi de radio și televiziune naționale. Au fost făcute publicații în presa națională și locală.

În acest context, întru promovarea și familiarizarea publicului larg cu rezultatele obținute în politica de dezvoltare regională, au fost create paginile web ale ADR-urilor pe care sunt plasate toate informațiile, anunțurile și evenimentele ce țin de dezvoltarea regiunii respective. Paginile respective sunt sistematic actualizate.

5.3. Crearea parteneriatelor eficiente

Pentru realizarea politicii de dezvoltare regională, instituțiile din domeniu, dezvoltă relații constructive de colaborare cu partenerii de dezvoltare din regiuni, întrucât, prin armonizarea eforturilor în cadrul parteneriatelor regionale, pot fi atinse obiectivele strategice ale dezvoltării regionale.

În acest sens, activitățile ADR Nord din acest domeniu s-au axat pe două direcții:

1. Elaborarea și participarea ca partener în proiecte regionale și interregionale
2. Dezvoltarea de parteneriate cu instituții din regiunile UE.

ADR Centru a organizat semnarea acordurilor de parteneriat cu președinții de raioane din RD Centru. În cadrul discuțiilor, a fost pus accent pe conceptele a două proiecte de

parteneriat ini iate de ADR Centru i s-a men ionat rolul fiec rui partener în acest proces. Primul a fost proiectul înaintat de ADR Centru spre finan are din FNDR în domeniul dezvolt rii turismului în RD Centru, pe marginea c ruia s-au semnat declara iile de parteneriat între APL de nivel II din cele 13 raioane i ADR Centru. A doua propunere de proiect, asupra c reia s-a discutat, dar care e înc la etapa de preg tire, ine de elaborarea planurilor urbanistice de dezvoltare pentru localit ile din RD Centru.

ADR Sud a ini iat mai multe activit i de creare a parteneriatelor de diferite tipuri. În acest context sînt relevante urm toarele activit i ale agen iei:

Parteneriate între raioane. Au fost încheiate acorduri de colaborare privind:

- realizarea politicii de dezvoltare regional , între APL de nivel I din 8 raioane ale regiunii i ADR Sud
- îmbun t irea re elei de drumuri intra-regionale din RD Sud, între APL de nivel II a RD Sud
- eficientizarea managementului de eurilor menajere solide în RD Sud între primarii centrelor raionale, reprezentan ii gospod riilor comunal – locative din ora ele regiunii i ADR Sud.

Parteneriate între comunit i, de c tre primarii centrelor raionale din regiune au fost semnate declara ii de parteneriat privind elaborarea unui proiect regional în domeniul managementului de eurilor între ora ele: Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Cimi lia, C u eni, Leova, Taraclia, tefan-Vod .

Sus inerea parteneriatelor în cadrul proiectelor transfrontaliere.

Cu suportul Proiectului MDRD, au fost organizate mai multe seminare tematice în vederea facilit rii cre rii parteneriatelor publice-private, la care au participat atît colaboratorii DGDR cît i ADR. În rezultatul acestora au fost identificate 6 proiecte prioritate pentru a fi depuse spre finan are în cadrul programelor de cooperare transfrontalier în baz de parteneriat.

Facilitatea cre rii parteneriatelor publice-private

Concomitent, MCDR a facilitat organizarea de c tre ADR a unor ateliere de lucru cu participarea ODIMM i APP. În cadrul acestora au fost identificate idei de proiecte în domeniul sus inerii sectorului privat i crearea parteneriatelor. La aceste evenimente au participat reprezentan ii APL, ONG și sectorul privat, care au fost familiariza i cu cadrul legal, oportunit iile și beneficiile în urma cre rii parteneriatelor publice-private, precum i cu procedurile de ini iere, creare și înregistrare a acestora.

În rezultatul acestor evenimente, ADR-le au semnat acorduri de colaborare cu ODIMM pentru stabilirea unei colabor ri eficiente în scopul sus inerii dezvolt rii sectorului IMM în

regiuni și pentru contribuirea la dezvoltarea durabilă a economiei naționale și menținerea stabilității sociale.

Întru implementarea cu succes a proiectelor, în cadrul DGDR, cu suportul proiectului MDRD, a fost elaborat proiectul Acordului-model de parteneriat pentru implementarea proiectelor de dezvoltare regională, care ulterior a fost expediat către ADR și ajustat la fiecare din proiectele care urmează să fie finanțate din anul 2010.

OBIECTIVUL 6: Cooperarea cu partenerii de dezvoltare

Pe parcursul anului 2010, MCDR a întreprins un ir de ac iuni în vederea stabilirii unor rela ii de colaborare durabile cu diver i parteneri de dezvoltare interna ionali. Printre ace tia se reg sesc proiectul Moldova: Cooperare în dezvoltarea regional , finan at de DFID i Sida, Biroul de Cooperare Tehnic al Germaniei, GTZ; proiectul „Guvernarea de eurilor –IEVP Est”, finan at de UE; Ambasada României, Ambasada Poloniei, Ambasada Germaniei, Ambasada Cehiei i altele.

În perioada raportat a fost încheiat Memorandumul de înțelegere între Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova i Ministerul Dezvoltării Regionale al Republicii Polone privind cooperarea regional . Astfel, în iunie, Ambasada Republicii Polone în Republica Moldova a organizat un seminar cu tematica ”Experien a Poloniei în domeniul dezvoltării regionale. Asisten a acordat în cadrul programului „Small Grants”. La acest eveniment au participat reprezentanții MCDR și ADR.

S-a inițiat procesul de încheiere a acordului de colaborare între Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova i Ministerul Dezvoltării Regionale i Lucr rilor Publice al Republicii Bulgaria.

S-a semnat acordul de colaborare între Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova i Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Estonia în domeniul dezvoltării regionale.

Astfel, o mare parte din activit ile întreprinse atât de MCDR, cât i de ADR pe parcursul anului 2010 au fost realizate cu ajutorul partenerilor de dezvoltare. Aceasta s-a manifestat prin acordarea suportului în dotarea cu echipament a DGDR, ADR; angajarea consultan ilor regionali întru asigurarea sprijinului în realizarea atribu iilor de serviciu ale angaja ilor ADR i DGDR; organizarea vizitelor de studiu i deplas rilor în statele disponibile de a acorda suport tehnic MCDR pentru viitor.

Totodat , cu suportul partenerilor de dezvoltare, pe parcursul anului 2010 s-au organizat mai multe seminare de instruire pe diverse subiecte, la care au participat, în mare parte, tot personalul implicat în procesul de realizare a politicii naționale de dezvoltare regional , plus un ir de instruirii la locul de munc , realizate cu sprijinul exper ilor locali i interna ionali, contracta i de partenerii de dezvoltare.

Cît prive te Programul de Cooperare Transfrontalier România – Ucraina – Republica Moldova, în perioada respectiv , s-au ini iat rela ii de colaborare cu Punctul Na ional de Contact Moldova în vederea inform rii persoanelor responsabile de proiectele de dezvoltare regional despre specificul programelor transfrontaliere. În perioada apropiat se planific organizarea mai multor evenimente, cu scopul de a facilita implicarea actorilor

regionali din RM în procesul de depunere spre finanțare a proiectelor în parteneriat cu instituțiile de dezvoltare regională din România și/sau Ucraina.

MCDR a înaintat o propunere de proiect cu impact transfrontalier „Prutul - sursa de apă potabilă pentru localitățile din regiunea transfrontalieră”, parteneri fiind Consiliul Raional Ungheni, APL ale comunităților raionului Ungheni, Agenția Apele Moldovei, EuroInform, iar din România, comunitățile din județele Iași și Vaslui. Obiectivul proiectului este de a îmbunătăți calitatea vieții locuitorilor din raionul Ungheni, regiunea Centru prin dezvoltarea infrastructurii de aprovizionare cu apă potabilă.

Atât angajații MCDR, cât și cei ai ADR-urilor și reprezentanții APL au participat la un număr de edine și seminare care au avut drept scop informarea privind depunerea proiectelor în cadrul acestui instrument.

6.1. Vizita în Republica Moldova a Comisarului european pentru politica regională

În iulie 2010, dl Marcel Răducan, ministrul construcțiilor și dezvoltării regionale a avut o întrevedere cu Johannes Hahn, Comisarul European pentru politica regională, care a sosit în Moldova și a inclus în programul vizitei sale de lucru și o vizită de documentare la MCDR.

În cadrul întâlnirii oficiale, la care a participat și dl Dirk Schuebel, ambasadorul delegației UE în RM, s-au comunicat despre obiectivele ministerului, acțiunile concrete efectuate în domeniul dezvoltării regionale, de asemenea și-a expus intențiile de colaborare pe viitor, în acest sens, cu Uniunea Europeană.

Dl Ministrul a informat despre derularea proiectului „Moldova: Cooperare în dezvoltarea regională”, menționând și cele mai relevante acțiuni întreprinse în acest sens. De asemenea, Marcel Răducan a confirmat faptul că țara noastră este gata să preia experiența UE în rezolvarea unor probleme ce apar în acest domeniu.

Pe parcursul întrevederii, membrii delegației UE au luat cunoștință cu progresul realizat în domeniul dezvoltării regionale și anume înființarea ADR Nord, Centru și Sud, implementarea în acest sens a cadrului legal, regulator și strategic al dezvoltării regionale, cadrului instituțional și financiar, precum și au avut posibilitatea să cunoască rezultatele primului apel de proiecte de dezvoltare regională lansat de MCDR în luna mai 2010.

Comisarul European pentru politica regională a specificat în discursul de salutare că politica regională este importantă în UE, dat fiind faptul că este unul din factorii cheie ai stabilității și prosperității. Oficialul european a mai afirmat că dezvoltarea regională este declanșatorul, care contribuie la dezvoltarea societății, reiterând că Uniunea Europeană este dispusă să colaboreze cu țara noastră în acest sens.

6.2. Cooperare cu Proiectul DFID/SIDA "Moldova: Cooperare în dezvoltarea regională"

Dezvoltarea regională din Moldova este susținută financiar și metodologic de către Proiectul DFID/SIDA "Moldova: Cooperare în dezvoltarea regională", conform Memorandumului de Înțelegere din 22 august 2008, semnat între Guvernul Republicii Moldova, Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord (reprezentat de Departamentul pentru Dezvoltare Internațional „DFID”) și Guvernul Suediei (reprezentat de către Agenția Suedeză pentru Dezvoltare Internațional „SIDA”).

Prin intermediul proiectului menționat, GRM beneficiază de asistență tehnică în mărime de **2,9 mil. lire sterline**, sub formă de grant pînă în luna februarie 2011. Proiectul este implementat de un consorțiu format din Oxford Policy Management (Oxford, Marea Britanie), Institutul de Politici Publice (Chișinău, Moldova) și Universitatea Birmingham (Marea Britanie).

În perioada de raportare, MDRD a oferit suport semnificativ în crearea și asigurarea funcționalității atât a DGDR, cât și a ADR. Acestea au fost completamente asigurate cu echipament și mobilier de birou. Agențiile, la rîndul său, au beneficiat și de renovarea oficiilor și de autovehiculul de serviciu. Din partea proiectului au fost angajați experți atât naționali cât și internaționali întru elaborarea studiilor și mecanismelor necesare pentru implementarea proiectelor de dezvoltare regională. De asemenea, întru consolidarea capacităților instituționale, cu suportul MDRD au fost organizate un șir de sesiuni de instruire în diferite domenii relevante dezvoltării regionale.

Este de menționat faptul, că în luna iulie 2010, conform Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, către FNDR a fost direcționat un suport bugetar în mărime de **cca 28.4 mil. lei**.

Totodată, la sfîrșitul anului 2010, de comun cu proiectul MDRD, a fost inițiată procedura de revizuire a cadrului legal-normativ din domeniul dezvoltării regionale și creat grupul de lucru specializat în subiectul dat. Activitatea dată se va solda cu elaborarea de către experții angajați de MDRD, de comun cu membrii grupului de lucru, a unui concept privind necesitățile de modificare a cadrului legal al Republicii Moldova în domeniul dezvoltării regionale, care va facilita ulterior modificarea legislației în domeniu de către Minister.

6.3. Cooperarea cu Biroul de Cooperare Tehnică al Germaniei (GTZ)

MCDR în parteneriat cu GTZ implementează în Republica Moldova proiectul "Modernizarea serviciilor publice locale", prin intermediul ADR Nord, Centru și Sud.

Proiectul, concomitent are ca parteneri autoritățile publice locale de nivelul I și II. Durata proiectului este de 5 ani și se divizează în 2 etape: (I: 01.2010 – 06.2012; II: 07.2012 – 12.2014). Bugetul proiectului prevede până la 3 mil. euro pentru etapa curentă.

Una din activitățile de bază desfășurate de către consultanții GTZ, de comun acord cu MCDR, CRD, ADR este selectarea și evaluarea propunerilor de proiect, parvenite ca rezultat al apelului propunerilor de proiect lansat la data de 10.05.2010.

GTZ a selectat spre finanțare 5 proiecte, în valoare de **14.8 mil. lei**, a căror grad de pregătire, precum și potențialul de implementare a fost estimat drept mare, după cum urmează :

- Regiunea de dezvoltare Nord - 2
- Regiunea de dezvoltare Centru - 2
- Regiunea de dezvoltare Sud - 1.

În perioada de referință, GTZ, în comun cu MCDR a inițiat procesul de implementare a acestora. Astfel, au fost organizate ateliere de lucru, la care au participat reprezentanții aplicanților și beneficiarilor proiectelor, în cadrul cărora au fost identificate soluții tehnice de realizare a proiectelor, s-a discutat asupra planurilor de implementare a acestora și altele.

Concomitent, la finele anului 2010, în cadrul ADR Nord a fost prezentat un nou proiect finanțat de GTZ, care va fi implementat în RD Nord: „Dezvoltarea Capacității pentru Dezvoltare Regională și Cooperare Transfrontalieră în Republica Moldova”. Acesta are drept scop îmbunătățirea capacităților pentru dezvoltarea regională și competențele autorităților publice regionale și locale din RD Nord în pregătirea și realizarea cooperării efective cu partenerii săi din regiune. Cooperarea structurilor de stat, regionale și locale relevante necesită îmbunătățire. Este necesar de dezvoltat concepte relevante și sprijinit implementarea lor. Mai mult ca atât, solicitanții pentru prezentul proiect, potențialii parteneri ai instituțiilor regionale, trebuie promovate și prin susținere la cofinanțare.

Grupul interesat al m surii sunt părți relevante interesate în dezvoltarea proiectelor și accesarea mijloacelor financiare pentru proiectele transfrontaliere: angajații ai ONG-urilor APC și APL, care sunt implicați în programarea și implementarea programelor (UE) relevante pentru dezvoltarea regională. Un grup interesat, pe care trebuie pus un accent deosebit, sunt angajații Agențiilor de dezvoltare regională nou create.

Proiectul are o durată de doi ani (05/2010 – 04/2012). Costurile totale formează 290.000 EURO.

6.4. Cooperarea cu proiectul UE "Gestionarea Deșeurilor – IEVP Est"

MCDR, în parteneriat cu Compania Spaniolă Internațională de Consultanță EPTISA, prin intermediul ADR Sud, implementează proiectul "Gestionarea Deșeurilor – IEVP Est". Bugetul total al proiectului regional este de 5.9 mil EURO (94.4 mil. lei) finanțat de UE. Acest proiect are drept scop reducerea riscurilor asociate de managementul neadecvat al deșeurilor, prin promovarea consumului durabil și practicilor avansate de producere pentru sporirea beneficiilor sociale prin îmbunătățirea managementului deșeurilor și promovarea unor standarde avansate față de capacitățile de tratare a deșeurilor, dezvoltarea sistemelor de colectare și sortare, precum și sporirea reutilizării, reciclării și eliminării sigure a deșeurilor.

Trei proiecte de amploare care vor îmbunătăți gestionarea deșeurilor în RD Sud au fost lansate în orașul Cimișlia de ADR Sud în parteneriat cu Compania Spaniolă Internațională de Consultanță "Eptisa" și Fundația din Regatul Țărilor de Jos „Milieukontakt International".

Proiectele vor fi implementate în următorii doi ani în cele opt raioane ale RD Sud - Basarabeasca, Cahul, Cantemir, Căușeni, Cimișlia, Leova, Ștefan Vodă, Taraclia și vor avea un impact pozitiv atât asupra gestionării deșeurilor din regiune, cât și asupra mediului. Totodată, în cadrul proiectelor vor fi desfășurate campanii de informare și conștientizare a locuitorilor despre pericolul gunoierilor neautorizați și necesitatea de a participa activ în crearea unui mecanism eficient de colectare și evacuare a deșeurilor.

În cadrul proiectului „Eficientizarea managementului deșeurilor menajere solide din Regiunea Sud", lansat în centrele raionale ale RD Sud, pentru prima dată în orașe va fi introdus serviciul de colectare selectivă a deșeurilor și vor fi dezvoltate sisteme de colectare a deșeurilor, vor fi procurate echipamente și mijloace de transport pentru colectarea și transportarea deșeurilor, vor fi construite platforme pentru containerele de colectare a deșeurilor.

6.5. Cooperarea cu Agenția de Cooperare Internațională a Turciei

În luna noiembrie 2010 a fost inițiată colaborarea cu oficiul TİKA (Agenția de Cooperare Internațională a Turciei) din Republica Moldova. În cadrul întrevederii s-a decis colaborarea pe proiecte concrete în domeniul dezvoltării regionale, precum și participarea la programe de instruire oferite de Republica Turcă.

În rezultatul întrevederii, MCDR a elaborat un plan de acțiuni pentru colaborare și a remis concepte de proiect. Astfel TİKA a manifestat interes pentru următoarele 6 proiecte:

1. Localitate turistică curată – opțiunea turistului

2. Poligon modern de depozitare a deeurilor - necesitate vitală pentru protecția mediului ambiant
3. Repararea podului peste râul Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum local adiacent autostrăzii internaționale Chișinău – Tarutino – Odesa, din orașul Basarabeasca
4. Renovarea drumului regional internațional M16 prin or. Edineț
5. Dezvoltarea capacităților investiționale și de turism în Regiunea Centru
6. Valul lui Traian – un traseu comun de promovare a locațiilor pentru investiții și turism în regiunea Sud.

6.6. Proiectul Twinning

La data de 6 decembrie Delegația UE la Chișinău a lansat apelul de propuneri pentru Proiectul Twinning "Consolidarea capacităților în dezvoltarea regională în Republica Moldova" (Capacity Building in Regional Development in the Republic of Moldova), ref: EuropeAid/130832/L/ACT/MD. Termenul limită pentru depunerea propunerilor este 18 februarie 2011.

Obiectivul general al acestui proiect este de a sprijini dezvoltarea și implementarea politicii de dezvoltare regională în Republica Moldova.

Scopul proiectului este de a consolida capacitatea instituțională a MCDR, CNCDR și FNDR.

Rezultatele obligatorii care trebuie atinse de către proiect sunt:

1. Îmbunătățirea structurii instituționale, a cadrului legislativ și regulator al dezvoltării regionale.
2. Integrarea într-un cadru de planificare a conceptelor de amenajare a teritoriului și dezvoltare regională integrată.
3. Consolidarea capacității MCDR, CNCDR în domeniul planificării dezvoltării regionale.

Durata maximă a proiectului este de 22 luni (perioada de implementare). Suma total disponibilă pentru acest apel pentru propuneri de proiecte este de maxim 170 000 EURO.

6.7. Organizarea Forumului Regional de Investiții 2010

În perioada 8 – 9.10.2010, în orașul Ungheni s-a desfășurat Forumul Regional de Investiții „Investiții pentru Dezvoltare”, ediția a III-a. Organizatorii de bază ai evenimentului au fost: Euroregiunea Siret Prut Nistru, Consiliul raional Ungheni, Camera de Comerț, filiala Ungheni și ADR Centru.

În cadrul evenimentului ADR Centru a avut posibilitatea să disemineze materiale promoționale despre RD Centru și despre activitatea ADR Centru.

Obiectivele majore ale Forumului au intit în promovarea, încurajarea, atragerea și dezvoltarea investițiilor regionale, inclusiv prin încurajarea cooperării transfrontaliere, promovarea practicilor de succes în afaceri ale investitorilor străini, facilitarea dialogului dintre oamenii de afaceri.

În cadrul evenimentului au fost prezentate propuneri de proiecte privind dezvoltarea infrastructurii regionale și a sectorului agroindustrial, proiecte privind dezvoltarea cooperării transfrontaliere, a fost organizat expoziția cu participarea producătorilor locali și externi și a luat start procesul de negociere și semnare a unor acorduri de colaborare. Participanții din RD Centru au avut cea mai bună oportunitate de valorificare a propunerilor de proiecte, care n-au obținut acoperire financiară din partea donatorilor, partenerilor, investitorilor.

Astfel, în cadrul Forumului au participat reprezentanții administrației publice centrale, regionale și locale, ai ambasadelor mai multor țări, a sectorului asociativ privat, a mediului de afaceri din Republica Moldova, România, Cehia, Turcia, Polonia, Letonia, Lituania, Belarus, Ucraina.

Concluzii

Anul 2010 a fost decisiv în implementarea politicii naționale de dezvoltare regională a Republicii Moldova. Progresul înregistrat, ne permite să afirmăm că dezvoltarea regională are mari perspective în Republica Moldova.

Activitățile întreprinse pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare regională au reieșit din prevederile Legii privind dezvoltarea regională, Strategiei de dezvoltare națională a Republicii Moldova pentru anii 2008-2011, Programului de activitate a Guvernului Republicii Moldova.

Obiectivele stabilite pentru 2010 au fost realizate integral, grație voinței politice a Guvernului; activităților membrilor Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale și Consiliilor Regionale de Dezvoltare Nord, Centru și Sud; eforturilor colaboratorilor Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Agențiilor de Dezvoltare Regională Nord, Centru și Sud; precum și suportului din partea echipei proiectului DFID/SIDA "Moldova: Cooperare în Dezvoltarea Regională" și Biroului de Cooperare tehnică a Germaniei (GTZ).

Urmare a eforturilor depuse la implementarea politicii de dezvoltare regională a Republicii Moldova pot fi punctate următoarele **concluzii**:

- Dezvoltarea regională va fi realizată doar prin sinergia eforturilor tuturor părților interesate (Guvern, autorități publice locale, societate civilă).
- Este important să fie menținute și consolidate platformele participative pentru identificarea priorităților, elaborarea strategiilor și planurilor de dezvoltare a regiunilor etc.
- Agențiile de Dezvoltare Regională necesită consolidarea capacităților pentru a aborda probleme multilaterale în procesul de dezvoltare regională.
- Schimbul de experiență și vizitele de studiu peste hotare contribuie la dezvoltarea capacităților instituțiilor implicate în implementarea politicii.
- Bunele practici de dezvoltare a regiunilor trebuie replicate pe întreg teritoriul țării.
- Autoritățile publice necesită pregătire și susținere din partea ADR și MDRC pentru realizarea proiectelor de dezvoltare regională.
- Informarea largă și transparența procesului asigură suportul comunităților în implementarea activităților.

Ținând cont de rezultatele obținute pe parcursul anului 2010, de problemele cu care ne-am confruntat pe parcursul implementării politicii de dezvoltare regională, precum și de experiența altor țări în dezvoltarea regională, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor în anul 2011 își propune **realizarea următoarelor obiective**:

1. Armonizarea cadrului legal și instituțional la acquis-ul comunitar în domeniul dezvoltării regionale.

2. Planificarea și coordonarea activităților de dezvoltare regională cu prevederile strategiilor sectoriale.
3. Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare a programelor și proiectelor de dezvoltare regională.
4. Promovarea creării parteneriatelor publice; publice-private regionale și transfrontaliere pentru a aplica la diferite instrumente financiare interne și externe.
5. Sporirea interacțiunii cu partenerii de dezvoltare pentru a identifica finanțarea pentru proiecte investiționale și de asistență tehnică în domeniul dezvoltării regionale.
6. Asigurarea transparenței în monitorizarea și evaluarea implementării politicii de dezvoltare regională.
7. Consolidarea capacităților actorilor naționali și regionali de implementare a strategiilor regionale de dezvoltare.

Anexa 1. Lista proiectelor de dezvoltare regionala inițiate spre implementare în anul 2010 (mii lei)

nr. d/o	Denumirea proiectului	Aria de implementare	Tipologia proiectului	Perioada de implemen. (luni)	Suma alocat (mii lei)	Achiziții publice lansate (mii lei)	Sursa de finanțare
1	Construc ia platformelor pentru depozitarea de eurilor solide/ managementul de eurilor solide	Centru; C 1 ra i, Str eni	Gestionarea de eurilor	18	4,648.58	1,142.45	FNDR
2.	Asigurarea dezvolt rii locale durabile i prevenirea polu rii resurselor naturale prin reconstruc ia sta iei de epurare a apelor reziduale, reconstruc ia i extinderea re elelor de ap i canalizare	Centru; C 1 ra i, s.Tuzara, Seli tea Nou	Ap i canalizare	24	25,473.05	27,463.28	FNDR, CR Calarasi
3.	Alimentarea ora ului F le ti cu ap din râul Prut	Nord; F le ti, Ungheni, Glodeni	Alimentare cu ap	18	11,375.31	11,375.31	FNDR
4.	Salubrizarea localit ilor din raioanele Nisporeni, Str eni i C 1 ra i pentru un mediu curat i s n tos	Centru; Ciore ti, Vulc ne ti, Seli te, P ruceni, Ciute ti, Valea Nîrnovei (Nisporeni); Micule ti Huzun, Dolna (Str ini); Pîrjolteni, Horodi te (C 1 ra i)	Salubrizare, gestionarea de eurilor	24	4,953.13	832.00	FNDR
5.	Managementul de eurilor menajere în localit ile Telene ti i Sîngerei	Centru; Ine ti, B ne ti, Bud i, Ciulucani, Verejeni, Prepelița, or. Telene ti	Salubrizare, gestionarea de eurilor	12	4,974.30	3,013.00	FNDR
6.	Proiectarea construc iei capitale a por unii de drum de 12 km pentru 7 localit i din Regiunea Centru - acces direct la magistrala na ional	Centru; R zenii, Mile tii Noi, Gangura, Alexandrovca, Misovca, Homuteanovca, C rbuna	Cosntrucția drumurilor	24	12,411.33	0.00	FNDR
7.	Eficientizarea managementului de eurilor solide RDS	Sud; toate centrele raionale ale RDS	Salubrizare, gestionarea de eurilor	24	18,938.92	17,558.22	FNDR
8.	Ap curat pentru comunit ile bazinului r. Prut.	Sud; Manta, Crihana Veche, or. Cahul	Alimentarea cu ap	18	18,688.35	18,609.87	FNDR
9.	Conectarea ZEL „B l i” la utilit ile municipale: ap , canalizare, electricitate, drumuri de acces (apeduct FNDR-1859.76; APL-1732.6; retele electrice 1351.88 FNDR; drum - 10914 FNDR; chelt.admin - 25,5 FNDR	Nord; or. Bălți	Construcția drumurilor, alimentarea cu apa	6	14,154.92	0.00	FNDR

10.	Finisarea construcției poligonului pentru acumularea, sortarea și valorificarea deeurilor menajere pentru 3 primării (7 localități): or. Biruința, Alexandreni (s. Alexandreni, s. Heciul Vechi, s. Grigorești, s. Țiplești, s. Țiplești), s. Heciul Nou	Nord; Sîngerei, Biruința, Alexandreni, Heciul Vechi, Heciul Nou, Grigorești, Țiplești, Țiplești	Salubritate, gestionarea deeurilor menajere	11	4,278.58	4,278.58	FNDR
11.	Servicii calitative de apă și canalizare în orașul Otaci pentru mediu curat în regiunea de nord	Nord; or Otaci	Apă și canalizare	24	7,877.62	0.00	FNDR
12.	Renovarea drumului regional internațional M14 prin or. Edineț	Nord; or. Edineț	Gospodăriadrumurilor	11	17,614.54	0.00	FNDR
13.	Reparația podului peste r. Cogîlnic de pe str. Matrosov și secțiunea de drum adiacentă autostrăzii internaționale Chișinău-Tarutino - Odesa, din or. Basarabeasca	Sud; or. Basarabeasca	Gospodăriadrumurilor	5	2,058.23	0.00	FNDR
14.	Proiectarea a drumului regional R3-E581 în Regiunea de Dezvoltare Centru (14 km)	Centru; s. Ulmu, r. Ialoveni	Proiectarea și construcția drumurilor	24	14,050.66	10,165.66	FNDR
15.	Extinderea serviciului de gestionare a deeurilor solide în 8 sate din raioanele Ialoveni și Rezina, de-a lungul râului Ciorna.	Centru; Ialoveni, Parcani, Glineni, Mihuleni, estaci, Ipca, Olișeni; s. Lipceni r. Rezina	Gestionarea deeurilor	22	4,043.61	0.00	GTZ
16.	Conectarea sistemului de alimentare cu apă a satului Roșu la sistemul de alimentare a orașului Cahul	Sud; s. Roșu r. Cahul	Alimentarea cu apă	12	3,954.14	0.00	GTZ
17.	Eco-salubritate zona rurală în zona Costești-Stîncea	Nord; com Costești, r. Rîșeni	Apă și canalizare	22	2,868.19	0.00	GTZ
18.	Iluminarea străzilor în 6 sate din comuna Tîrșeni	Nord; s. Tîrșeni Veche or Soroca	Servicii de iluminare	9	3,116.28	0.00	GTZ
19.	Îmbunătățirea eficienței energetice a școlii din s. Mîrșeni	Centru; s. Mîrșeni r. Orhei	Servicii de iluminare	6	800.00	0.00	GTZ
Total					176,279.74	94,438.37	

Anexa 2. Lista indicatorilor de progres în dezvoltarea regională în ianuarie - decembrie 2010

Nr/or	Denumirea indicatorului	Unitatea fizic de m sur	Total anul 2010	inclusiv			
				DGDR	ADR Nord	ADR Centru	ADR Sud
1	Agenții de dezvoltare regională create și dotate cu echipament	unități	3		1	1	1
2	Personal angajat, inclusiv	persoane	35	17	6	6	6
	bărbați		15	6	4	3	2
	femei		20	11	2	3	4
3	Ședințe ale CNCDR		5	5			
4	Ședințe ale CRD	unități	9		3	3	3
5	Vizite de studii locale pentru CRD	unități	2			1	1
6	Persoane participante la vizitele de studii pentru CRD, inclusiv	persoane	30			15	15
	bărbați		20			10	10
	femei		10			5	5
7	Vizite de studii peste hotare pentru CRD	unități	2			1	1
8	Persoane participante la vizitele de studii pentru CRD, inclusiv	persoane	2			1	1
	bărbați		2			1	1
	femei						
9	Sesiuni de instruire pentru DGDR și ADR	unități	53	20	31	33	39
10	Participanți la sesiuni de instruire pentru DGDR și ADR, inclusiv	persoane	585	117	132	186	150
	bărbați		288	57	80	95	56
	femei		297	60	52	91	94
11	Vizite de studii locale pentru DGDR și ADR	unități	41	10	24	4	3
12	Persoane participante la vizitele de studii pentru DGDR și ADR, inclusiv	persoane	119	20	89	6	4
	bărbați		110	15	89	4	2
	femei		9	5		2	2
13	Vizite peste hotare efectuate de colaboratorii DGDR și ADR	unități	16	13	6	6	7
14	Persoane participante la vizitele peste hotare, inclusiv	persoane	52	23	9	10	10
	bărbați		30	11	9	7	3
	femei		22	12		3	7
15	Strategii aprobate, inclusiv	unități	4	1	1	1	1
	Strategia națională de dezvoltare regională		1	1			
	Strategii de dezvoltare regional		3		1	1	1
16	Apeluri de propuneri de proiect spre finanțare din FNDR	unități	1	1	1	1	1
17	Instruiri în teritoriu privind apelul de propuneri de proiect	unități	20		12	4	4
18	Participanți la instruirii în teritoriu privind apelul de propuneri de proiect	persoane	1001		401	339	261
19	Consultări privind apelul de propuneri de proiect	unități	152		55	62	35
20	Conferințe de presă	unități	1	1			
21	Publicații, inclusiv	unități	70	35	5	10	20
	în presa local		29		4	7	18
	în presa națională	articole	41	35	1	3	2
22	Comunicate de pres	unități	131	39	61	6	25
23	Ieșiri la TV		31	3	7	5	16
24	Ieșiri la radio		36	11	9	2	14
25	Accesări ale paginii web	unități	23820	8249	7090	4300	4181
26	Propuneri de proiecte recepționate	unități	135		39	67	29
27	Proiecte incluse în planul operațional regional	unități	128		37	62	29
28	Proiecte incluse în Documentul unic de program pentru anii 2010-2012, inclusiv	unități	56		19	23	14
	proiecte acceptate spre finanțare în anul 2010	unități	14		5	6	3
29	Proiecte finanțate de GTZ		5		2	2	1
30	Parteneri de dezvoltare	unități	3	3	2	2	3